
IRÁNYELVEK AZ EGÉSZSÉGÜGYI VILÁGSZERVEZET (WHO) DOHÁNYZÁS-ELLENŐRZÉSI KERETEGYEZMÉNYE 12. CIKKÉNEK VÉGREHAJTÁSÁHOZ (OKTATÁS, KOMMUNIKÁCIÓ, KÉPZÉS ÉS LAKOSSÁGI TUDATOSSÁG)

AZ IRÁNYELVEK CÉLJA, CÉLKITŰZÉSEI ÉS ALAPELVEI

Cél

1. Az irányelvek célja a Részes Felek segítése a WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye 12. cikke és egyéb kapcsolódó cikkei alapján fennálló kötelezettségeik teljesítésében. Az irányelvek olyan intézkedésekre tesznek javaslatot, amelyek növelik a közvélemény dohányzás-ellenőrzéshez kapcsolódó kérdésekkel kapcsolatos tudatosságának növelésére irányuló oktatási, kommunikációs és képzési erőfeszítések hatékonyságát. Az irányelvek a kutatások alapján rendelkezésre álló bizonyítékokra, legjobb gyakorlatokra és a Részes Felek által szerzett tapasztalatokra támaszkodnak, hogy segítsék a Részes Feleket a szerződés betartására vonatkozó magas szintű beszámoltathatóság megteremtésében, és az oktatás, kommunikáció és képzés révén elérhető legmagasabb szintű egészségügyi színvonal elérésében. A Részes Feleket bátorítják arra, hogy az Egyezményben és jegyzőkönyveiben előírt és a jelen irányelvekben javasolt intézkedéseken túlmenően minden szükséges intézkedést megvalósítsanak, az Egyezmény 2.1 cikkével összhangban.¹

Célkitűzések

2. Az irányelvek célkitűzései a következők:

(a) az embereknek a dohánytermelés², -fogyasztás és a dohányfüstnek való kitettség egészségügyi, társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi következményeiről való sikeres oktatásához, képzéséhez és az erről való kommunikációhoz szükséges kulcsfontosságú jogalkotási, végrehajtási, igazgatási, adózási és egyéb intézkedések azonosítása; valamint

(b) iránymutatás a Részes Felek számára olyan infrastruktúra létrehozásához, amely magában foglalja az ilyen intézkedések támogatásához szükséges fenntartható erőforrásokat, a tudományos bizonyítékok és/vagy jó gyakorlatok alapján.

Vezérelvek

3. Az alábbi vezérelvek segítik a 12. cikk végrehajtását.

(i) *Az alapvető emberi jogok és szabadságjogok gyakorlása.* A dohányzás-ellenőrzéssel, a dohánytermeléssel, a dohányfogyasztás és a dohányfüstnek való kitettség ártaival, valamint a dohányiparnak a dohányzás-ellenőrzési erőfeszítések megghiúsítására irányuló stratégiáival és gyakorlataival kapcsolatos magas szintű lakossági tudatosság biztosítása érdekében az emberek oktatásának, képzésének és a velük való kommunikációnak a feladata az Egyezményből következik, és alapvető emberi jogokat és szabadságjogokat tükröz. E jogok közé tartozik többek között az *élethez való jog, az elérhető legmagasabb szintű egészséghez való jog, valamint az oktatáshoz való jog.*³ A 12. cikkben foglalt megbízatás széleskörűen tükröződik a WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye egészében.⁴

¹ A Részes Felek figyelmét felhívjuk a WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye honlapjára (<http://www.who.int/fctc/>), ahol a jelen irányelvekben tárgyalt témákról további információ-források találhatóak.

² Beleértve a termesztést, a gyártást és a marketinget.

³ Ezeket a jogokat számos nemzetközi jogi dokumentum elismeri (beleértve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 3. és 25. cikkeit, az Egészségügyi Világszervezet Alapszabályának Preambulumát, a Gyermekek jogairól szóló Egyezményt, a Nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló Egyezményt, valamint a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát), e jogok hivatalosan beépítésre kerültek a WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezményének Preambulumába és sok ország alkotmánya elismeri őket. Az oktatáshoz való jog a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 13. cikkében, valamint az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsának 13. Általános Megjegyzésében (E/C.12/1999/10) van meghatározva.

⁴ Ezekkel a jogokkal a Keretegyezmény következő cikkei foglalkoznak: 2. cikk (a Keretegyezmény kapcsolata más megállapodásokkal és jogi eszközökkel), 3. cikk (Célkitűzés), 4. cikk (Vezérelvek), 5. cikk (Általános

(ii) *Védelem az alapvető jogokat és szabadságjogokat fenyegető veszélyekkel szemben.* A kormányoknak hatékony jogalkotási, végrehajtási, igazgatási vagy egyéb intézkedéseket kell meghozniuk az egyének alapvető jogait és szabadságjogait fenyegető veszélyekkel szembeni védelmé érdekében.^{előző old. 3., és ezen old. 1. lábjegyzet}

(iii) *Átfogó multiszektorális megközelítés.* Az összes dohánytermék – köztük az új és alternatív termékek – használata által okozott ártalmakról, ezeknek a veszélyeztetett csoportokra gyakorolt lehetséges hatásáról, valamint a dohányiparnak a dohányzás-ellenőrzési erőfeszítések meghiúsítására irányuló stratégiáiról és gyakorlatairól szóló hatékony oktatási, kommunikációs és a lakosság tudatosságát növelni hivatott programok egyaránt átfogó, multiszektorális megközelítést tesznek szükségessé, az Egyezmény 4.4 és 5.2 cikkeiben meghatározottak szerint.

(iv) *A közegészségügyi politikák védelme a dohányiparral szemben.* A közegészségügyi szakpolitikák és programok kidolgozását és végrehajtását az Egyezmény 5.3 cikkében rögzítettek, valamint az 5.3 cikk megvalósításáról szóló irányelvekben kidolgozottak, különösen az 1. vezérelv szerint¹ védeni kell a dohányipar kereskedelmi és egyéb anyagi érdekeltségeivel szemben.

(v) *Kutatáson alapuló² bizonyítékok és legjobb gyakorlatok.* Az egyes országokra jellemző körülményekre vonatkozó, kutatáson alapuló bizonyítékok és legjobb gyakorlatok alapvető fontosságúak a lakosság dohányzás-ellenőrzési kérdésekről való tudatosságának növelését célzó oktatási, kommunikációs és képzési programok kidolgozásához, irányításához és végrehajtásához. Azokban az esetekben, amikor az erőforrások lehetővé teszik, a programokat szigorú előzetes tesztelésnek, folyamatosan megfigyelésnek és értékelésnek kell alávetni helyi, nemzeti/szövetségi, regionális és/vagy nemzetközi szinten, amint azt az Egyezmény 20. cikke vázolja. Amikor az erőforrások nem teszik ezt lehetővé és egy adott országban nem állnak rendelkezésre bizonyítékok, a más országokban gyűjtött és megosztott bizonyítékok az Egyezmény 20. és 22. cikkeiben leírtak szerint kiindulópontként szolgálhatnak a programok kidolgozásához.

(vi) *Nemzetközi együttműködés.* A nemzetközi együttműködés és egymás kölcsönös támogatása alapvetően fontos és szükséges a Részes Felek oktatási, kommunikációs és képzési programjainak az Egyezmény 4.3, 5.5, 20. és 22. cikkeiben leírtak szerinti kidolgozására, irányítására és végrehajtására irányuló képességeinek megerősítéséhez. A kutatásokon alapuló eredményeket és legjobb gyakorlatokat a Részes Felek között rendszeresen azonosítani, megvalósítani és megosztani szükséges.

(vii) *Normaváltás.* Rendkívül fontos megváltoztatni a dohánytermékek fogyasztására, a dohányfüstnek való kitétség elfogadhatóságára, valamint a dohány, és dohánytermékek

kötelezettségek), 8. cikk (A dohányfüst-expozíció elleni védelem), 10. cikk (A dohánytermékek adatai nyilvánosságra hozatalának szabályozása), 11. cikk (Dohánytermékek csomagolása és címkézése), 14. cikk (A dohányfüggőséget és dohányzás abbahagyását érintő keresletsökkentési intézkedések), 17. cikk (Támogatás biztosítása gazdaságilag életképes alternatív tevékenységekhez), 18. cikk (A környezet és az emberek egészségének védelme), 19. cikk (Felelősség), 20. cikk (Kutatás, felügyelet és információcsere), 21. cikk (Beszámolás és információcsere), és 22. cikk (Együttműködés a tudományos, technikai és jogi területeken, továbbá a vonatkozó szakértelem rendelkezésre bocsátása).

¹ Lásd a WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye: irányelvek a végrehajtáshoz. 5.3 cikk; 8. cikk; 11. cikk; 13. cikk. Genf, Egészségügyi Világszervezet, 2009.

² A „kutatáson alapuló” kifejezés szigorú, következetes és objektív módszertan használatára utal az oktatási, kommunikációs és képzési tevékenységek és programok tekintetében megbízható és érvényes tudás megszerzése érdekében. Az ilyen kutatás ebben az esetben különösen az alábbiakat kívánja meg: (a) logikus és bizonyítékokon alapuló érvelési láncolat kidolgozását; (b) a feltett kérdéseknek megfelelő módszereket; (c) megfigyelésen vagy kísérletezésen alapuló koncepciókat és eszközöket, amelyek megbízható és általánosítható megállapításokat nyújtanak; (d) a megállapítások alátámasztására alkalmas adatokat és elemzéseket; (e) az eljárások és eredmények világos és részletes magyarázatát, beleértve azon lakosság leírását is, amelyre vonatkozóan a megállapítások általánosíthatók; (f) a kölcsönös szakmai felülvizsgálat szakmai normáinak betartását; (g) a megállapítások terjesztését a tudományos tudáshoz való hozzájárulás céljából; (h) hozzáférést az adatokhoz új elemzések, visszontválaszok készítése céljából, lehetőséget a kutatómunkában a megállapítások felhasználására; (i) a kutatási etika betartását, beleértve az elfogulatlan és kiegyensúlyozott megközelítést; valamint (j) a dohányipar kereskedelmi és egyéb anyagi érdekeltségeitől való függetlenséget.

termesztésének, gyártásának, marketingjének és értékesítésének szempontjaira vonatkozó társadalmi, környezetvédelmi és kulturális normákat és felfogásokat.

(viii) *Az erőforrások megfelelősége.* Alapvetően fontos annak biztosítása, hogy megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre átfogó, multiszektorális dohányzás-ellenőrzési oktatási és egyéb tudatosság-növelési programok fenntartásához, a helyénvaló esetekben az Egyezmény 5.6 és 26. cikkeiben rögzítettek szerint kétoldalú és többoldalú finanszírozási mechanizmusok igénybe vételével.

(ix) *Kommunikáció minden emberrel.* Nagyon fontos, hogy minden ember tudatában legyen és hozzáférjen a dohánytermelés, -fogyasztás és a dohányfüst-expozíció káros egészségügyi, társadalmi-gazdasági és környezeti következményeiről; a dohányzásról leszokásnak és a füstmentes életvitelnek az előnyeiről szóló pontos és jól érthető információkhoz; továbbá a dohányiparral kapcsolatos információk széles skálájához, az Egyezmény 4.1 és 12. cikkeiben vázoltak szerint.

(x) *A kulcsfontosságú különbségek figyelembe vétele.* A lakossági csoportok közötti nem, kor, vallás, kultúra, képzettségi háttér, társadalmi-gazdasági helyzet, műveltség és fogyatékosság tekintetében fennálló kulcsfontosságú különbségek figyelembe vétele elsődlegesen fontos a dohányzás-ellenőrzés céljából készített oktatási, kommunikációs és képzési programok kidolgozása és végrehajtása során.

(xi) *A civil társadalom aktív részvétele.* A civil társadalom aktív részvétele és a civil társadalommal az Egyezmény 4.7 cikkében meghatározottak szerint kialakított partnerség létfontosságú ezen irányelvek hatékony végrehajtásához.

INFRASTRUKTÚRA BIZTOSÍTÁSA A LAKOSSÁG TUDATOSSÁGÁNAK NÖVELÉSÉHEZ

Háttér

4. A lakosság tudatossága a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos kérdésekről alapvetően fontos a társadalmi változás biztosításához. A lakosság tudatosságának növelését célzó eszközök fontos közreható tényezők a dohányfogyasztással és a dohányfüst-expozícióval kapcsolatos viselkedési normák változásának előidézésében. Az átfogó dohányzás-visszaszorítási programok kutatásokon alapuló eszközöket foglalnak magukban az oktatás, a kommunikáció és a képzés – a lakosság tudatosságának három pillére terén.

5. A lakossági tudatosság növelését szolgáló infrastruktúra olyan szervezeti struktúrákat és képességet jelent, amelyek folyamatos oktatási, kommunikációs és képzési programok biztosításához szükségesek. Biztosítja a tudás összegyűjtéséhez, a kutatási eredmények és jó gyakorlatok különböző célcsoportok számára történő hasznos és jól érthető üzenetké alakításához, a vonatkozó üzenetek kommunikálásához, majd ezen üzenetek tudásra, attitűdökre és viselkedésműveletre gyakorolt hatásainak folyamatos figyelemmel kíséréséhez szükséges eszközöket és erőforrásokat.

6. Hatékony nemzeti koordinációs mechanizmusokra vagy fókuszpontokra építve az infrastruktúrának figyelembe kell vennie a helyi, nemzeti/szövetségi és regionális sajátosságokat, ideértve a hagyományos struktúrákat is, hogy az üzenetek elérjék a városi és vidéki környezetben élő különböző lakossági csoportokat egyaránt.

Ajánlás¹

7. A Feleknek létre kell hozniuk az oktatás, kommunikáció és képzés támogatására szolgáló infrastruktúrát és biztosítaniuk kell azok hatékony felhasználását a lakosság tudatosságának növelése és a társadalmi változás elősegítése céljából, a dohányfogyasztás és a dohányfüst-expozíció megelőzése, csökkentése vagy visszaszorítása érdekében.

¹ Az ajánlások általános politikai és programozási javaslatok, hogy segítsük a Részes Feleket az Egyezmény 12. cikkének végrehajtásában.

Intézkedési pontok¹

8. A Résztes Feleknek nemzeti körülményeik, prioritásaik és erőforrásaik figyelembe vételével kell megvalósítaniuk az alább felsorolt intézkedéseket.

9. Az Egyezmény 5.2 cikk (a) pontja szerint koordinációs mechanizmus vagy fókuszpontok létrehozása. Szerepének meghatározása az Egyezmény 12. cikkén alapuló programok átfogó dohányzás-ellenőrzési stratégiák, tervek és programok keretén belül történő megfelelő megtervezésének, irányításának és finanszírozásának biztosítása érdekében. Sajátos célkitűzések meghatározásával, majd azok előrehaladásának és eredményeinek folyamatos figyelemmel kísérésével és értékelésével e koordinációs mechanizmusnak vagy fókuszpontnak katalizáló, koordináló és előmozdító szerepet kell betöltenie a dohányzással kapcsolatos oktatási, kommunikációs és képzési programok megvalósítása terén.

10. A dohányzás-ellenőrzési oktatásért, kommunikációért és képzésért felelős személyek, testületek és jogi személyek meghatározása, a bevont kormányzati és nem-kormányzati szervezetek szerepének meghatározása a kormányokon (beleértve az illetékes hatóságokon, így az oktatásért, tudományért, egészségügyért, fogyasztóvédelemért, a pénz- és vámügyekért, a gazdaságért és technológiáért felelős minisztériumokon) belüli és közötti együttműködés biztosítása érdekében.

11. Az Egyezmény 12. cikkén alapuló programok szerepének meghatározása más közegészségügyi programokhoz viszonyítva.

12. Átfogó dohányzás-ellenőrzési programon belül az oktatási, kommunikációs és képzési tevékenységek végrehajtására vonatkozó cselekvési tervek kidolgozása.²

13. A végrehajtó testületek, jogi személyek és jogalkalmazó hatóságok körében folytatott széleskörű konzultáció révén az Egyezmény 12. cikkén alapuló programok legitimitásának és hivatalos elismerésének biztosítása. Annak biztosítása, hogy a program kutatásokon alapuljon, rendszeresen felhasználjon helyzetelemzéseket és –felméréseket a szükségletek és erőforrások meghatározásához, valamint biztosítsa az időközi korrekció lehetőségét, ha a célkitűzései nem teljesülnek. Ez magában foglalja, de nem korlátozódik a dohányzás visszaszorítására irányuló kutatás jelenlegi helyzetének felmérésére, a kutatásban részt vevő egyének és intézmények azonosítására a helyi szakértelem meghatározása céljából; valamint a kutatáson belül azon területek meghatározására, ahol hézagok vannak, a technikai segítségnyújtás és erőforrások elosztásának meghatározása érdekében.³

14. Megfelelő emberi, anyagi és pénzügyi erőforrások biztosítása a programok helyi, nemzeti/szövetségi, regionális és nemzetközi szinteken való létrehozásához és fenntartásához – esetleg a program megtervezése és végrehajtása során műszaki szakértők bevonásával. A program fenntarthatóságának biztosítása érdekében használják fel a meglévő finanszírozási forrásokat és tárják fel az Egyezmény 26. cikkével összhangban az egyéb lehetséges forrásokat. A potenciális finanszírozási mechanizmusok közé tartozhatnak a teljesség igénye nélkül a dohány jövedéki adóinak megemlése és célzott adók (pl. „pántlikázás”), engedélyek díjainak bevezetése és egyéb adóztatási módok. További potenciális finanszírozási mechanizmusok hozhatók létre a kifejezetten a dohányzás-ellenőrzési oktatásra, kommunikációra és/vagy képzésre szakosodott alapítványok létrehozásával. Valamennyi potenciális finanszírozási mechanizmust védeni kell az Egyezmény 5.3 cikkében és a kapcsolódó irányelvekben rögzített alapelvekkel összhangban a dohányipar beavatkozása ellen.

15. Költséghatékony logisztikai és igazgatási támogatás nyújtása a dohányzás-ellenőrzési programok számára.

16. Annak biztosítása, hogy az új és fejlődő dohányzás-ellenőrzési szervezetek megfelelő kutatáson alapuló képzésben, a stratégiai tervezésre irányuló képzésben, valamint technikai segítségnyújtásban részesüljenek, és azokat felhasználják küldetésük végrehajtása és a fenntarthatóság elérése céljából.

¹ Az *intézkedési pontok* az ajánlásokkal összhangban álló, mérhető célkitűzések, gyakorlatok és kötelezettségvállalások. Ezek azon javasolt eszközök, amelyekkel az ajánlások sikeres végrehajtása elérhető.

² A cselekvési terv által lefedendő területek nem kimerítő listájáért, lásd az 1. függelékét.

³ A kutatáson alapuló stratégiák és programok nem kimerítő listájáért, lásd a 2. függelékét.

17. Helyi, nemzeti/szövetségi, regionális és nemzetközi adatgyűjtés biztosítása dohányzás-ellenőrzési adatbázis építése, vagy a kutatási eredmények központi tárházának létrehozása céljából, és hozzáférés biztosítása a közvélemény számára ezen adatokhoz.

HATÉKONY OKTATÁSI, KOMMUNIKÁCIÓS ÉS KÉPZÉSI PROGRAMOK MŰKÖDTETÉSE

Háttér

18. Az Egyezmény 12. cikke az összes rendelkezésre álló kommunikációs eszköz használatára szólít fel a lakosság dohányzás visszaszorításával kapcsolatos tudatosságának elősegítése és megerősítése érdekében. A dohányfüggőséggel és a dohányzásról való leszokással kapcsolatos oktatási, kommunikációs és képzési intézkedésekre a 14. cikkhez tartozó irányelvek javasolnak speciális iránymutatást.

19. Az oktatás, kommunikáció és képzés a lakosság tudatosságának felébresztését, valamint a dohányhasználat és a dohányfüst-expozícióval kapcsolatos társadalmi változások elérését szolgáló eszközök. A lehető legmagasabb szintű egészség valamennyi lakossági csoport számára történő eléréséhez a társadalmi normáknak ezt lehetővé tevő környezetet kell biztosítaniuk, amelyek védenek a dohányfüst-expozíció ellen, népszerűsítik a dohánymentes életmódot, és segítik a dohányfogyasztókat a dohányzásról való leszokásban, amellett, hogy megelőzik, hogy mások – különösen a fiatalok – rászokjanak a dohányzásra.

20. A dohány-ellenőrzés terén az **oktatás** a dohányossal kapcsolatos tanítás és tanulás kontinuum, amely felkészíti az embereket önkéntes döntések meghozatalára, viselkedésük és a társadalmi feltételek oly módon történő megváltoztatására, amely javítja egészségüket.

21. A dohányzás visszaszorítása terén a **kommunikáció** alapvető szerepet tölt be a dohánytermesztéssel, a dohánygyártással, a dohánytermékek forgalmazásával, fogyasztásával és a dohányfüst-expozícióval kapcsolatos attitűdök megváltoztatásában, a dohányfogyasztás visszaszorításában, a dohányzás elkezdésének mérséklésében, valamint a leszokás bátorításában, továbbá a közösség hatékony mobilizálásához is szükséges az ezeket lehetővé tevő környezet kialakítása és a fenntartható társadalmi változás elérése érdekében.

22. A dohányzás-ellenőrzés terén a **képzés** írja le a sajátos alapkompenciákhoz kapcsolódó szakmai vagy gyakorlati készségek és tudás kialakítása révén az átfogó dohányzás-ellenőrzési programhoz szükséges képességek kiépítésének és fenntartásának folyamatát.

23. A **társadalmi és környezeti változás elősegítése** olyan stratégiákhoz, eseményekhez vagy intézkedésekhez kapcsolódik, amelyek a társadalmi csoportokon belüli társadalmi és környezeti normákban és viselkedésmódokban érzékelhető és tartós változások létrejöttét segítik elő. Fontos eszköze a dohánytermesztéssel, -fogyasztással és a dohányfüst-expozícióval kapcsolatos viselkedésnormákban változások előidézésének.

Ajánlás

24. A Részres Feleknek minden rendelkezésre álló eszközt fel kell használniuk a folyamatos oktatás, kommunikáció és képzés révén a tudatosság növelésére, az ezt lehetővé tevő környezet biztosítására és a viselkedésbeli és társadalmi változások megkönnyítésére.

Intézkedési pontok

25. A Részres Feleknek a nemzeti körülményeik, prioritásaik és erőforrásaik figyelembe vételével meg kell valósítaniuk az alábbiakban felsorolt intézkedéseket.

Általános intézkedések

26. Oktatási, kommunikációs, képzési és más tudatosság-növelési programok megtervezése, végrehajtása és értékelése során összehangolt, kutatáson alapuló megközelítés kidolgozása.¹

¹ A kutatáson alapuló stratégiák és programok nem kimerítő listája tekintetében, lásd a 2. függelék.

27. A prioritást élvező lakossági csoportok bevonásának biztosítása, a lakossági csoportok közötti alapvető különbségek figyelembe vétele és kezelése.¹ A fellépéseknek hatásos üzeneteket kell tartalmazniuk és biztosítaniuk kell, hogy hátrányos megkülönböztetés nélkül és az erőforrások egyenlőtlen elosztásának elkerülésével mindenkit elérjenek. Különleges figyelmet kell fordítani a marketing és az emelkedő dohányfogyasztás által leginkább érintett csoportokra, így a fiatalokra – különösen a fiatal nőkre –, akiket a dohányipar a „korábbi dohányzókat helyettesítő fogyasztókként” céloz meg, valamint az olyan gyakran elhanyagolt csoportokra, mint az írástudatlanok, a tanulatlan vagy alacsony képzettségű csoportok, a szegények és a fogyatékkal élők. Ezen túlmenően intézkedések hozhatók a szülők, tanárok, oktatók és terhes nők körében való tudatosság-növelés céljából is.

28. Annak biztosítása, hogy a dohánygyártás és –fogyasztás, a dohányfüst-expozíció káros egészségügyi, társadalmi-gazdasági és környezeti következményei, valamint a dohányipar dohányzás-ellenőrzési erőfeszítések meghiúsítására irányuló stratégiái és gyakorlatai a lehető legszélesebb körben ismertetésre kerüljenek és a dohányzásról leszokás és a dohánymentes életmód előnyei hangsúlyozásra kerüljenek.²

29. Ötvözzék a kutatás tervezést, a folyamatértékelést és az eredményértékelést, hogy biztosítsák a lehető legnagyobb valószínűségét annak, hogy a programok hatékonyan növelik a tudást és tudatosságot, valamint, hogy az attitűdöket és viselkedéseket a szándékolt céloknak megfelelően változtatják meg. Az ily módon végzett kutatásnak és értékelésnek a lehető legnaprakészebbnek kell lennie, a lehető legnagyobb mértékben bizonyítékokon kell alapulnia, de nem szabad korlátoznia az újító jellegű megközelítéseket.

30. Azonosítsák és valósítsák meg a legjobb gyakorlatokat helyi, nemzeti/szövetségi és regionális szinten, valamint segítsék elő a nemzetközi együttműködést a kutatásokon alapuló eredményeknek, valamint a legjobb gyakorlatoknak az Egyezmény 22. cikkében meghatározottak szerint történő megosztása révén.

31. Vezessenek be intézkedéseket annak biztosítására, hogy az oktatásban, kommunikációban és képzésben, valamint a kapcsolódó kutatásban résztvevő szervezetek – beleértve korlátozás nélkül az egyetemi köröket, szakmai egyesületeket és a kormányzerveket – teljes mértékben tiszteletben tartsák az Egyezmény 5.3 cikkében és a kapcsolódó irányelvekben foglalt alapelveket és ily módon ne fogadjanak el semmilyen közvetlen vagy közvetett formában finanszírozást a dohányipartól.

32. A dohánymentes életet népszerűsítő üzenetek kiegészítéseképpen a dohányfogyasztást, reklámozást, promóciót és szponzorálást, valamint dohánytermékek árusítását meg kell tiltani oktatási vagy képzési célú létesítményekben, az Egyezmény 8. és 13. cikkeivel, valamint a végrehajtásukra vonatkozó irányelvekkel összhangban.

33. Az oktatással, képzéssel és kommunikációval foglalkozóknak kerülniük kell a dohányfogyasztást, mert:

(a) szerepmódként szolgálnak, és a dohányfogyasztással aláássák a dohányzás egészségre gyakorolt káros hatásairól szóló népegészségügyi üzeneteket; továbbá

(b) fontos a dohányfogyasztás társadalmi elfogadottságának mérséklése és ebben a tekintetben az oktatásban, képzésben és kommunikációban részt vevő munkatársaknak jó példát kell mutatniuk.

Köznevelési és kommunikációs tevékenységek

34. Dolgozzanak ki és valósítsanak meg különböző szinteken köznevelési programokat, az életutat követő megközelítés alkalmazásával.³

35. Dolgozzanak ki vagy adaptáljanak meglévő kommunikációs eszközöket és tevékenységeket, például kampányokat, a lakosság megcélzott csoportjainak szükségletei, tudása, attitűdjei és viselkedésmódjai szerint, és különösen annak figyelembe vételét biztosítsák, hogy az ilyen eszközök és tevékenységek:

(a) megfeleljenek a célközönségnek;

(b) gyakran ismétlődőek/hosszú időtartamúak legyenek;

¹ Az (x) vezérelvvel összhangban.

² A felölelendő területek nem kimerítő listájáért, lásd a 3. függelék.

³ Az oktatási programok helyszíneinek nem kimerítő listájáért, lásd a 4. függelék.

-
- (c) frissített és célzott üzeneteket tartalmazzanak;
 - (d) változatos módszereket és média közvetítő eszközöket alkalmazzanak;¹
 - (e) felhasználják a más sikeres kampányokból levont tanulságokat; és
 - (f) integrált értékelést alkalmazzanak.

36. Mértékadó, jól érthető, érdekes, reális, pontos, meggyőző és döntésképesseé tevő üzeneteket kommunikáljanak, figyelembe véve a kulcsfontosságú üzenetek hatásosságát, helytálló és alapos tudományos kutatások eredményeit, ha ilyenek rendelkezésre állnak. Erősítsék meg mind a negatív, mind a pozitív üzenetek potenciális szerepét, mértékadó információk széles skálájának befoglalásával.²

37. Azonosítsák a szándékolt közönség eléréséhez a legmegfelelőbb médiákat, az elérés és a célcsoportok szempontjából való relevancia alapján. Az új és újító jellegű kommunikációs és marketing eszközök használatából, valamint új technológiák alkalmazásából adódó lehetőségeket és potenciális kockázatokat vizsgálni és alkalmazni kell, vagy a vizsgálat alapján el kell kerülni.

38. Mérlegeljék a tömegtájékoztató eszközök közösségi alapú (beleértve a hagyományos) kommunikációs megközelítésekkel való kiegészítését, amelyek például a fejlődő országokban felhasználhatók az alacsony jövedelmű városi és vidéki lakosság elérésére.

39. Maximalizálják az oktatási és kommunikációs kampányok elérési arányát az érzékeny lakossági csoportok, köztük az alacsony jövedelmű és vidéki lakosság megcélzásával. Ezen csoportok elérése növelhető nem kormányzati szervezetek és a civil társadalom dohányzás visszaszorítása terén aktív és a dohányiparral kapcsolatokat nem fenntartó tagjainak arra való ösztönzésével és támogatásával is, hogy a kormányzati programok kiegészítéseként végezzenek közös és/vagy önálló oktatási tevékenységet és kommunikációs kampányokat. A civil társadalom által, vagy részvételével végzett kampányok integrálhatók meglévő közösségi oktatási és mobilizációs programokba is.

40. Folyamatosan figyeljék és értékeljék a köznevelési és kommunikációs tevékenységek különböző célcsoportokban elért eredményeit és a kulcsfontosságú különbségeket, mint a nem, kulturális és képzettségi háttér, kor, műveltség vegyék figyelembe a monitoring és értékelési munka során. Határozzanak meg hatásos és tudományos eredményeken alapuló üzeneteket az egyes célcsoportok számára, és használják fel azokat a program által az egyes csoportok, különösen azon csoportok igényeire adott válaszainak javítására, amelyek a legnagyobb szükségét látják ennek.

Képzés³

41. Azonosítsák a képzési szükségleteket helyi, nemzeti/szövetségi, regionális és nemzetközi szinten, tervezzenek meg egy releváns képzési tervet és az ennek alapján elkészített képzési programokat válasszák ki, valósítsák meg és értékeljék különböző környezetekben, a különböző szükségletekre összpontosítva. Az elérés és relevancia növelése érdekében a képzési programok követhetik a hely, megcélzott közönség és a gyakorlat koncepcióját, különböző környezeti feltételeket (pl. vidéki, városi, külvárosi), oktatási létesítményeket (pl. intézményes, nem intézményes, továbbképzés) és egészségügyi szolgáltatókat (pl. kórházak, alap egészségügyi ellátással foglalkozó létesítmények és hagyományos gyógyítók), stb. lefedve.

42. A helyénvaló esetekben nyújtsanak képzést a főbb szakmabelieknek, köztük házi orvosoknak és más egészségügyi dolgozóknak; közösségi munkásoknak; szociális munkásoknak, média-szakembereknek; oktatóknak; döntéshozóknak; hagyományos hírközlőknek; gyógyítóknak (hagyományos orvosi vagy spirituális gyógyítóknak); vallási és lelki tanácsadóknak; közhivatalnokoknak, adózási, vám- és igazságügyi tisztviselőknek; dohánytermesztőknek/munkásoknak; és más érintett személyeknek.

¹ A módszerek és média közvetítő eszközök nem kimerítő listájáért, lásd az 5. függelékét.

² A kommunikációs és oktatási kampányok során felölelendő információk nem kimerítő listájáért, lásd a 3. függelékét.

³ A kereslet-csökkenést célzó intézkedésekkel kapcsolatos képzésre vonatkozó további ajánlások a 14. cikk végrehajtásáról szóló irányelv-tervezetben található (FCTC/COP/4/8. dokumentum).

43. Tervezzenek meg kutatáson alapuló képzési tervet a releváns csoportok szükséges kompetenciák terén való folyamatos képzésének biztosítása, így a hatékony dohányzás-ellenőrzési intézkedések ismerete és az ezek megvalósításához szükséges szakmai és gyakorlati készségek megszerzése terén. A képzési programoknak információkat kell tartalmazniuk a dohányiparnak a dohányzás-ellenőrzési intézkedések megvalósítására irányuló stratégiáról és gyakorlatairól is.

44. Határozzanak meg megfelelő képzési módszereket az egyes célcsoportok számára,¹ beleértve újszerű megközelítések képzési programokba integrálását is.²

45. A dohányzás-ellenőrzés különböző szempontjait, ideértve a dohánytermelés és –fogyasztás káros egészségügyi, társadalmi, gazdasági és környezeti következményeit, valamint az új dohánytermékekről szóló információkat, integrálják az egyetemek, szakiskolák és egyéb mérvadó szakképzési intézmények tananyagába. A kapcsolódó szakmák gyakorlásának követelményei, valamint a folyamatos szakmai fejlődés feltételei közé vegyék fel a dohányzás-ellenőrzésbe bevezető oktatást és képzést.

46. A kapacitás-építésbe és a kutatáson alapuló képzési eszközök kidolgozásába vonjanak be gyakorlati és elméleti szakértőket, ideértve szakmai egyesületeket, hallgatói szervezeteket, és az intézményes, illetve nem intézményes oktatásban és képzésben aktívan résztvevő szervezeteket. Azonosítsanak befolyásos csoportokat és szerep-modelleket, így például kormányzati fókuszpontok munkatársait, szakpolitika-alkotókat, köztisztviselőket, egészségügyi és média szakembereket és másokat, akik hozzá tudnak járulni a képzési tevékenységekhez.

47. Folyamatosan figyeljék és értékeljék a képzési programok eredményeit helyi, nemzeti/szövetségi, regionális és nemzetközi szinten az egyes célcsoportok számára a legmegfelelőbb képzési módszerek meghatározása érdekében.³

48. Vezessenek be és tartsanak fenn költségvetési céltartalékokat a képzési tananyag megvalósítására és időről időre történő frissítésére vonatkozó követelményeknek való megfelelés érdekében.

A CIVIL TÁRSADALOM BEVONÁSA

Háttér

49. Az Egyezmény Preambuluma és 4.7 cikke hangsúlyozza a nem kormányzati szervezetek és a civil társadalom más tagjainak az erőfeszítésekhez való hozzájárulását. Létfontosságú a civil társadalom⁴ részvétele a nemzeti és nemzetközi dohányzás-ellenőrzési erőfeszítésekben. Az Egyezmény 5.3 cikkével kapcsolatos irányelvekkel összhangban ügyelni kell annak biztosítására, hogy a civil társadalom e tagjai ne álljanak összekötöttségben a dohányiparral.

Ajánlás

50. A Résztes Feleknek aktívan be kell vonniuk a civil társadalom tagjait az oktatási, kommunikációs és képzési programok különböző szakaszaiba, így a tervezésbe, kidolgozásba, végrehajtásba, a monitoring és értékelési tevékenységekbe.

51. A Résztes Feleknek együttműködésüket a civil társadalom azon tagjaira kell korlátozniuk, akik nem állnak kapcsolatban a dohányiparral.⁵

¹ A képzések típusára vonatkozó tájékoztató lista (beleértve a sajátos célcsoportoknak szóló képzésekre adott példákat is) tekintetében lásd a 6. függelékét.

² Az újszerű megközelítések különböző típusait bemutató tájékoztató jellegű listáért, lásd a 7. függelékét.

³ A meghatározott célcsoportoknak szóló képzési módszerek különböző megközelítési módjainak tájékoztató jellegű listájáért, lásd a 8. függelékét.

⁴ A civil társadalom azon tagjainak tájékoztató jellegű listájáért, akiknek az oktatási, kommunikációs, képzési és lakosság-tudatosítási programokba való bevonását mérlegelni kell, lásd a 9. függelékét.

⁵ A Keretegyezmény 5.3 cikkéhez kapcsolódó irányelvekkel összhangban ez magában foglalja magát a dohányipart, valamint azon szervezeteket és személyeket, akik a dohányipar érdekeinek előmozdításán dolgoznak.

Intézkedési pontok

52. A Részes Feleknek nemzeti körülményeik, prioritásaik és erőforrásaik figyelembe vételével meg kell valósítaniuk az alábbiakban felsorolt intézkedéseket.
53. Rendszeresen konzultáljanak, működjenek együtt és alkossanak hatékony partnerségeket a civil társadalom dohányzás-ellenőrzésre irányuló oktatásban, kommunikációban és képzésben résztvevő tagjaival, köztük korlátozás nélkül a kulcsfontosságú célcsoportokat képviselő testületekkel.
54. Biztosítsák a civil társadalom kormányzati koordinációs mechanizmusba vagy a fókuszpont tevékenységébe történő bevonását és együttműködését a dohányzás-ellenőrzési oktatási, kommunikációs és képzési programok megtervezésében, kidolgozásában, végrehajtásában, folyamatos figyelemmel kísérésében és értékelésében, beleértve a fizikai képviselőket is.
55. Dolgozzanak együtt a civil társadalommal olyan attitűd kialakítása érdekében, amely
- (a) a közvélemény és politika részéről a dohányfogyasztás visszaszorítására irányuló intézkedések támogatását váltja ki;
 - (b) támogatja a kormányt a dohányzás visszaszorítására irányuló erőfeszítéseiben;
 - (c) meghatározza a jogalkotási prioritásokat és segíti a jogalkotási intézkedések kidolgozását és kikényszerítését;
 - (d) olyan irányban hat, hogy a dohányzás-ellenőrzési intézkedések ésszerűek és hatékonyak legyenek;
 - (e) növeli a dohányipar beavatkozásaival kapcsolatos tudatosságot; és
 - (f) erőteljes és tekintélyes imázst alakít ki az oktatási, kommunikációs, képzési és tudatosság-növelési kampányokra vonatkozóan.
56. Azonosítsanak kulcsfontosságú szakembereket, köztük korlátozás nélkül egészségügyi szakembereket, tanárokat, újságírókat és más média-szakembereket, és szerepmódként valamint a változás elősegítőiként vonják be őket az oktatási, kommunikációs és képzési tevékenységekbe.
57. Hozzanak létre és erősítsenek meg a dohányzás visszaszorítását célzó-mozgalmakat és támogassák a hatékony dohányzás-ellenőrzési szövetségeket, például belső pályázat útján nyújtsanak anyagi támogatást a civil társadalom csoportjainak és dohányzás visszaszorítására létrejött szövetségeknek.

A DOHÁNYIPARRA VONATKOZÓ INFORMÁCIÓKHOZ SZÉLES KÖRŰ HOZZÁFÉRÉS BIZTOSÍTÁSA ¹

Háttér

58. Bizonyítékok tanúsítják, hogy a dohánygyárak taktikai lépések széles körét alkalmazzák annak érdekében, hogy megghiúsítsák a dohányzás-ellenőrzési erőfeszítéseket. Az ilyen stratégiák közvetlen és közvetett lobby-tevékenységet, kampányok támogatását, kutatások finanszírozását, a szabályozói és szakpolitika-alkotási folyamat befolyásolására irányuló kísérleteket, valamint úgynevezett „vállalati társadalmi felelősségvállalás” kezdeményezéseket foglalnak magukban a vállalatok public relations kampányainak részeként. Az Egyezmény 5.3 cikkéhez, és különösen az 5.5 ajánláshoz kapcsolódó végrehajtási irányelvek vázolják azon információk körét, amelyeknek szolgáltatását a Részes Feleknek elő kell írniuk a dohányipar, valamint a dohányipar érdekeinek előmozdításán dolgozók számára. Annak biztosítása érdekében, hogy az Egyezmény 12. cikke alapján fennálló kötelezettségeknek eleget tegyenek, a közvéleménynek hozzáféréssel kell rendelkeznie az ilyen

¹ Az Egyezmény 9. és 10. cikkeivel, valamint az e cikkekhez kapcsolódó végrehajtási irányelv-tervezettel összhangban (FCTC/COP/4/6 dokumentum).

információkhoz és az összes programot védeni kell a dohányipar kereskedelmi és egyéb anyagi érdekeltségével szemben (az 5.3 cikkben leírtak szerint).

Ajánlás

59. A Részes Feleknek biztosítaniuk kell, hogy a közvélemény szabad és egyetemes hozzáféréssel rendelkezzen a dohányiparral¹ és termékeivel^{előző oldal 1. lábjegyzet} kapcsolatos stratégiákról és tevékenységekről szóló pontos és valós információkhoz, továbbá azt, hogy az oktatási, kommunikációs, képzési és lakossági tudatosság programok szükség szerint az információk széles körét tartalmazzák a dohányiparról az Egyezmény 12(c) és 20.4(c) cikkeivel összhangban.

Intézkedési pontok

60. A Részes Feleknek a nemzeti körülményeik, prioritásaik és erőforrásaik figyelembe vételével kell megvalósítaniuk az alábbiakban felsorolt intézkedéseket.

61. Fogadjanak el és valósítsanak meg hatékony intézkedéseket, amelyek előírják a dohányipar beszámoltathatóságát, valamint pontos és átlátható információk szolgáltatását a 12(c) cikkel, valamint az Egyezmény 5.3, 9., 10., 11. és 13. cikkeihez kapcsolódó végrehajtási irányelvekkel összhangban.

62. Nyújtsanak nyilvános hozzáférést a dohányipar stratégiáiról és tevékenységeiről szóló minden információhoz, olyan eszközök révén, mint a nyilvánosan hozzáférhető adatbázisok, monitoring eszközök és kutatáson alapuló szakirodalom, valamint a dohányiparról szóló megbízható információ-források nyilvánosságra hozatala.

63. Mérlegeljék olyan oktatási programok, kommunikációs kampányok és képzési tanfolyamok bevezetését, amelyek hatékonyan tájékoztatják és felvilágosítják a lakosságot és a kormányzat minden ágát az alábbiakkal kapcsolatban:

(a) a dohányipar beavatkozása az oktatáshoz, kommunikációhoz és képzéshez kapcsolódó tevékenységekbe, mint a dohányipar által finanszírozott, vagy társ-finanszírozott, az ifjúságnak szóló megelőzési programok, amelyek bizonyítottan nem voltak hatásosak, sőt éppen ellenkező hatással jártak, és az Egészségügyi Világszervezet nyilvánosan elutasította azokat; és

(b) a dohányipar beavatkozása a Részes Felek dohányzás-ellenőrzési politikáiba.²

64. Mérlegeljék a kutatók és más illetékes szakemberek képzése, valamint a dohányiparra és termékeire vonatkozó releváns adatokhoz a nyilvánosság számára könnyű hozzáférés biztosítása révén megfelelő mértékű kapacitás építésének lehetséges módjait, amelyek lehetővé teszik a dohányipar és termékeinek hatékony monitoringját és felügyeletét, az Egyezmény 12(c) cikkében előírtak szerint.

65. Dolgozzanak ki és valósítsanak meg kommunikációs eszközöket a lakosság dohányiparról és termékeiről³ szóló széles körű információkhoz való hozzáféréseinek megkönnyítésére. A kulturális megfelelés, az elérés és a hozzáférhetőség függvényében az ilyen kommunikációs eszközök az alábbiakat foglalhatják magukban:

(a) a dohányiparról szóló adatok nyilvános tárházai, mint például a Legacy Tobacco Industry Documents Library (Legacy Dohányipari Dokumentumok Könyvtára);⁴ valamint

(b) ellenreklám kampányok a média és/vagy a modern technológia más, releváns formáinak felhasználásával.

¹ Lásd az 5.3 cikkhez kapcsolódó végrehajtási irányelveket, az 5.2 ajánlást.

² Az Egyezmény 5.3 cikkének végrehajtásáról szóló irányelvek 1.1 és 1.2 ajánlásaiban meghatározottak szerint.

³ Az Egyezmény 5.3 cikkének végrehajtásáról szóló irányelvek 5.5 ajánlásával összhangban.

⁴ Lásd: <http://legacy.library.ucsf.edu/>.

A NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE

Háttér

66. A nemzetközi együttműködés, a kölcsönös támogatás és az információ, a tudás és a releváns technikai kapacitások megosztása létfontosságú a Részes Felek azon képességének megerősítéséhez, hogy az Egyezmény 12. cikke alapján fennálló kötelezettségeiknek eleget tudjanak tenni, valamint hogy sikeresen tudják visszaszorítani a dohánytermelés, -fogyasztás és a dohányfüst-expozíció káros egészségügyi, társadalmi-gazdasági és környezeti következményeit. Az Egyezmény végrehajtása érdekében megvalósítandó hatékony intézkedések, eljárások és irányelvek kidolgozásában való együttműködés, a nemzetközi és regionális szervezetekkel való együttműködés, továbbá a két- és többoldalú finanszírozási mechanizmusok alkalmazásának kötelezettsége az Egyezmény 4.3, 5.4, 5.5, 20., 21. és 22. cikkeiből következik.

Ajánlás

67. A Részes Feleknek nemzetközi szinten együtt kell működniük a lakossági tudatosság világszerte történő növelése érdekében.

Intézkedési pontok

68. A Részes Feleknek nemzeti körülményeik, prioritásaik és erőforrásaik figyelembe vételével meg kell valósítaniuk az alábbiakban felsorolt intézkedéseket.

69. Bocsássanak a többi Részes Fél rendelkezésére a tervezett és/vagy megvalósított közoktatási programokkal, kommunikációs kampányokkal és képzési erőfeszítésekkel kapcsolatos stratégiákat, adatokat és tapasztalatokat, adják át gyakorlati készségeiket és alapkompenciáikat, és osszák meg egymással a legjobb gyakorlatokat. A helyénvaló esetekben alkalmazzanak olyan nemzetközi beszámolási mechanizmusokat, mint például az Egyezmény végrehajtásáról szóló rendszeres jelentési eszközök, és használják ki a két- és többoldalú kapcsolatokat előnyeiket.

70. Alkalmazzák az Egyezmény ágazatokon átnyúló megközelítését. Végrehajtásáról növeljék az illetékes nemzetközi szervezetek, platformok és a civil társadalom ismereteit annak biztosítása érdekében, hogy az Egyezmény tudatosítása ne korlátozódjon a dohányzás-ellenőrzési ülésekre és az egészségügyi ágazatra.

AZ IRÁNYELVEK VÉGREHAJTÁSÁNAK ÉS FELÜLVIZSGÁLATÁNAK FOLYAMATOS NYOMON KÖVETÉSE

Háttér

71. Az Egyezmény 12. cikke végrehajtásának folyamatos nyomon követése és értékelése alapvetően fontos annak biztosításához, hogy megfelelő eszközöket alkalmazzunk a lakossági tudatosság növeléséhez. A mind nemzeti, mind nemzetközi szinten végzett monitoring és értékelés optimalizálja az Egyezmény végrehajtásában elért eredményeket. Ország-szinten az elért előrehaladás mérhetővé válik, és a legjobb gyakorlatok azonosíthatók az erőforrások hatékony felhasználása érdekében. Nemzetközi szinten a tapasztalatok és információk megosztása teszi lehetővé a Részes Felek számára stratégiáik és intézkedéseik adaptálását és javítását, hogy a lakossági tudatosságra nagyobb mértékű hatást gyakorolhassanak.

Ajánlások

72. A Részes Feleknek nemzeti és nemzetközi szinten folyamatosan nyomon kell követniük, értékelniük kell és felül kell vizsgálniuk kommunikációs, oktatási és képzési intézkedéseiket, hogy eleget tegyenek az Egyezmény alapján fennálló kötelezettségeiknek, és lehetővé tegyék az összehasonlításokat és a tendenciák megfigyelését.

73. Az Egyezmény meglévő beszámolási eszközeinek útján jelentést tevő Részes Feleknek információt kell szolgáltatniuk az oktatási, kommunikációs, képzési és tudatosság-növelési tevékenységeikről.

74. A Részes Feleknek az Egyezményt és annak monitoring eszközeit fel kell használniuk az Egyezmény végrehajtásáról a tudatosság növelésére, például a sikertörténetek kommunikálása és az Egyezmény 12. cikke

végrehajtásában jelentkező hézagok megszüntetése révén. A Részes Felek mérlegelhetnék olyan tevékenységek végrehajtását is, amelyek növelik az Egyezmény jelentőségét mint a dohányzás visszaszorítása terén alkalmazott hatékony nemzetközi stratégiáét.

Intézkedési pontok

75. A Részes Feleknek nemzeti körülmények, prioritásaik és erőforrásaik figyelembe vételével meg kell valósítaniuk az alábbiakban felsorolt intézkedéseket.

76. Biztosítsák, hogy az oktatás, a kommunikáció és a képzés terén megvalósított programok nyomon követése és értékelése rendszeresen megtörténjen, és ezek eredményét összehasonlítás céljából rendelkezésre bocsássák, továbbá a programok javítására felhasználják.

77. Határozzák meg a szükségleteket, fogalmazzanak meg mérhető célkitűzéseket és azonosítsák a jelen irányelveken alapuló intézkedések végrehajtásához szükséges erőforrásokat, azonosítsanak kulcsfontosságú mutatókat, mint a relevancia, a meggyőzés és a viselkedésben bekövetkező változás az egyes célkitűzések teljesítésében elért előrehaladás és az elért eredmények felmérése érdekében.

78. A kormány, a nem kormányzati szervezetek vagy bármely más mértékadó testület által végzett felmérések és egyéb mértékadó kutatások keretében rutinszerűen gyűjtsenek adatokat az Egyezmény 12. cikkének végrehajtásáról.

79. Alkalmazzák az Egyezmény beszámolási eszközét a 12. cikk végrehajtása során elfogadott politikákkal és meghozott bármely más intézkedéssel kapcsolatos információk rögzítése és megosztása érdekében.¹

KULCSFONTOSÁGÚ ÜZENETEK

80. A WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye 12. cikkének végrehajtása tekintetében a Részes Feleknek:

- (a) infrastruktúrát kell létrehozniuk és kapacitást kell kiépíteniük az oktatás, a kommunikáció és a képzés támogatása céljából, ezáltal növelve a lakosság tudatosságát és előmozdítva a társadalmi változást;
- (b) minden rendelkezésre álló eszközt fel kell használniuk a tudatosság növelésére, a támogató környezet biztosítására, valamint a viselkedésbeli és társadalmi változások elősegítésére;
- (c) aktívan be kell vonniuk a civil társadalmat a lakossági tudatosság növelését célzó programok vonatkozó szakaszaiba;
- (d) biztosítaniuk kell, hogy az oktatási, kommunikációs és képzési programok az információk széles skáláját foglalják magukban a dohányzástól, annak stratégiáiról és termékeiről;
- (e) nemzetközi szinten együtt kell működniük a közvélemény tudatosságának világszerte történő növelése érdekében;
- (f) nemzeti és nemzetközi szinten folyamatosan nyomon kell követniük, értékelniük kell és felül kell vizsgálniuk az oktatási, kommunikációs és képzési intézkedéseket az összehasonlítások lehetővé tétele és a tendenciák megfigyelése érdekében;
- (g) az Egyezmény meglévő jelentési eszközén keresztül információt kell szolgáltatniuk az oktatási, kommunikációs és képzési tevékenységekről, az Egyezmény végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérése érdekében; továbbá
- (h) fel kell használniuk a WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezményét és annak monitoring eszközeit az Egyezmény végrehajtásának tudatosítására, és mérlegelniük kell olyan tevékenységek

¹ Lásd a 10. függelék azonos hasznos információk tájékoztató jellegű listájáért, amelyeket figyelembe kell venni a nemzetközi szintű beszámolás során.

végrehajtását is, amelyek növelik az Egyezmény mint a dohányzás visszaszorítása terén alkalmazott hatékony nemzetközi stratégia jelentőségét.

1. függelék

Tájékoztató jellegű (nem kimerítő) ellenőrzési lista az átfogó dohányzás-ellenőrzési program keretében kifejtendő oktatási, kommunikációs és képzési tevékenységek végrehajtására vonatkozó cselekvési tervhez

1. Nyilvánítsák ki a jövőképet.
2. Dolgozzák ki a küldetésről szóló nyilatkozatot.
3. Fogalmazzák meg a célokat és a célkitűzéseket.
4. Válasszák ki minden egyes célkitűzéshez a stratégiákat és az elvárt eredményeket.
5. Készítsék el a költségvetési tervet.
6. Jelezzék az egyes tevékenységekért felelős személyeket.
7. Állapítsák meg a céldátumokat és a szükséges erőforrásokat.
8. Határozzák meg az előrehaladás mutatóit, hogy lehetővé váljon a végrehajtás hatékonyságának mérése.
9. Kísérjék folyamatosan figyelemmel és értékkeljék a végrehajtást és az eredményeket.
10. Ismertessék az eredményeket a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos oktatásért, kommunikációért és képzésért felelős személyekkel, testületekkel és szervezetekkel¹

2. függelék

Tájékoztató (nem kimerítő) ellenőrző lista a kutatáson alapuló stratégiákhoz és programokhoz

1. Végezzenek rendszeresen helyzetelemzéseket és mérjék fel a szükségleteket.
2. Azonosítsák a prioritást élvező célcsoportokat.
3. Határozzák meg a viselkedés-változás elérésének célkitűzéseit.
4. Határozzák meg a mutatókat.
5. Dolgozzák ki és teszteljék előre az üzeneteket.

¹ Az ezen irányelvek 10. bekezdésében meghatározottak szerint.

-
6. Válasszák ki a beavatkozások módszereit.
 7. Szerezzenek finanszírozási forrásokat.
 8. Azonosítsák a partnereket.
 9. Kísérjék folyamatosan figyelemmel és értékeljék a tevékenységeket.
 10. Hangolják össze a kormányzati és a kapcsolódó testületek munkáját.
 11. Terjesszék az eredményeket, vásárolt média-reklámon keresztül is.

3. függelék

Az oktatási, kommunikációs és képzési programok által felölelendő területek tájékoztató jellegű (nem kimerítő) listája

1. A dohánymentes élet és a dohányzásról leszokás előnyei.
2. A dohánytermesztés, -termelés, -fogyasztás és a dohányfüst-expozíció egészségre gyakorolt hatásai, beleértve egyebek között járványügyi adatokat a dohányzás hozzájárulásáról a megbetegedések számához, valamint a halálozási arányhoz, továbbá az új dohánytermékekre vonatkozó információkat is.
3. A dohánytermesztés, -termelés és -fogyasztás egészségügyi, szociális, környezeti és gazdasági költségei, beleértve az egészségügyi ellátás költségeit, kiesett termelékenységet, az idő előtti elhalálozást, a környezeti hatásokat és a szegénységhez való hozzájárulást.
4. A dohányzással és a dohányzás-ellenőrzéssel kapcsolatos helyi, nemzeti/szövetségi, regionális és nemzetközi politikák és jelentések, ideértve többek között az Egyezményt és annak végrehajtási irányelveit.
5. Információk a dohányiparnak a dohányzás-ellenőrzési erőfeszítések megghiúsítására irányuló stratégiáiról és tevékenységeiről, valamint a dohányipar által finanszírozott dohányzás-ellenőrzéssel kapcsolatos tevékenységek, pl. az ifjúságot megcélzó tudatosság-növelési kampányok hatástalanságáról.
6. Hatékony viselkedés-támogatási technikák (tanácsadási képességek) a dohányfüggőség esetében.

4. függelék

Az oktatási programok helyszíneinek tájékoztató jellegű (nem kimerítő) listája

1. Otthonok
2. Iskolák és iskolákhoz hasonló környezetek, beleértve az általános- és középiskolákat, főiskolákat és egyetemeket, valamint a továbbképzés és az élethosszig tartó tanulás programjait
3. Sport, üdülő és szabadidős létesítmények
4. Munkahelyek
5. Egészségügyi létesítmények
6. Közösségek
7. Javító- és rehabilitációs létesítmények

5. függelék

A megfelelő módszerek és média közvetítő eszközök tájékoztató jellegű (nem kimerítő) listája

1. **A módszerek** körébe tartoznak az alábbiak által megvalósított ellen-marketing tevékenységek:
 - (i) fizetett hirdetések;
 - (ii) hirdetések médiában történő elhelyezése; valamint
 - (iii) felkeltett médiafigyelem, beleértve az olyan eseményeket, amelyek megragadják az újságírók és a nagyközönség figyelmét.
2. **A média közvetítő eszközök** közé tartoznak:
 - (i) a televízió;
 - (ii) a rádió;
 - (iii) újságok;
 - (iv) magazinok;
 - (v) óriásplakátok; valamint
 - (vi) az elektronikus médiumok, pl. szöveges üzenetek, e-mail, weboldalak, blogok, társadalmi hálózatok, stb.

6. függelék

A képzés típusainak tájékoztató jellegű (nem kimerítő) listája

1. Orientációs képzés és interakció (dohányzással összefüggő betegségek túlélőivel és fogyatékkal élőkkel)
2. Nyilvános megszólalási készségek (a hírmédiumokban, vagy más szervezetek előtt dohányzás-ellenőrzési témákban nyilatkozóknak)
3. Média előtti képviselet készségei és képzés a médiumokról
4. Hálózatépítési képzés
5. Kampánytervezés
6. Értékelési képzés
7. Kortársképzés
8. Képzés a dohányzás negatív hatásairól és a dohányzás-ellenőrzési intézkedések költség-hatékonyságáról
9. Képzés a hírmédiumok munkatársai számára dohányzás-ellenőrzési kérdésekről
10. Kapacitásépítés a dohányipar iskolákban megvalósított képzési programokba, valamint az úgynevezett, az ifjúság dohányzását megelőző programokba való beavatkozásáról
11. Képzés a közösségi médiáról

7. függelék

Újszerű megközelítések típusainak tájékoztató (nem kimerítő) listája

1. E-tanulás és webalapú megközelítések
2. Kortársoktatás
3. A képző képzése (train-the-trainer) modellek
4. Keresztképzési lehetőségek meglévő programokon keresztül, mint a reprodukzív egészségügyi programok (beleértve a HIV/AIDS-szel foglalkozó programokat), betegség-kezelési programok (pl. DOTS), anyagokkal való visszaélés megelőzését célzó programok (pl. különösen az alkohollal- vagy tiltott szerekkel való visszaélés megelőzését szolgáló programok) vagy környezetvédelmi programok.

8. függelék

A meghatározott célcsoportoknak szánt képzési módszerek különböző megközelítéseinek tájékoztató jellegű (nem kimerítő) listája

A monitoring adatoknak többek között meg kell különböztetniük az alkalmazott különböző képzési módszereket az alábbiak szerint:

- (a) a beavatkozás helye (a környezet, mint például oktatási létesítmények, munkahelyek, és egészségügyi létesítmények);
- (b) a beavatkozást végző személyek (szolgáltatók, így egészségügyi dolgozók, szociális munkások, oktatók, és tanácsadók); valamint
- (c) az alkalmazott gyakorlat (a célközönség elérésére használt módszer, így rádió, bemutatók/fellépések és előadások).

9. függelék

A civil társadalom azon tagjainak tájékoztató jellegű (nem kimerítő) listája, akiknek aktív bevonását az oktatási, kommunikációs, képzési és tudatosság-növelési programokba mérlegelni kell

1. Nem kormányzati szervezetek, beleértve a nők, a fiatalok csoportjait, továbbá környezetvédelmi és fogyasztóvédelmi csoportokat.
2. Alapítványok
3. Szakmai szervezetek
4. Magánügynökségek
5. Egyetemi körök
6. Oktatási és képzési intézmények
7. Egészségügyi intézmények

10. függelék

**A nemzetközi szintű beszámolás során mérlegelendő hasznos információk
tájékoztató jellegű (nem kimerítő) listája**

1. Az oktatási, kommunikációs, képzési és tudatosság-növelési fellépések monitoringjának és értékelésének eredményei
2. A nemzeti szinten végzett értékelések eredményei
3. Az egyes országokban azonosított legmegfelelőbb stratégiák
4. A főbb kihívások, amelyekkel szembe kell nézni
5. A dohányipar tevékenységei